

AIECM3

ASSOCIATION INTERNATIONALE
POUR L'ETUDE DES CÉRAMIQUES MÉDIÉVALES
ET MODERNES EN MÉDITERRANÉE

**XIth CONGRESS AIECM3 ON
MEDIÉVAL AND MODERN PERIOD
MEDITERRANEAN CERAMICS PROCEEDINGS**

**XI. AIECM3 ULUSLARARASI
ORTA ÇAĞ VE MODERN AKDENİZ DÜNYASI
SERAMİK KONGRESİ BİLDİRİLERİ**

19-24 OCTOBER | EKİM 2015 ANTALYA

VOL | CİLT 2

Prepared for Publication by | Yayına Hazırlayan
Filiz Yenişehirlioğlu

à la mémoire de Juan Zozaya
16 Août 1939-17 Janvier 2017

XIth CONGRESS AIECM3 ON MEDIEVAL AND MODERN PERIOD MEDITERRANEAN CERAMICS PROCEEDINGS

XI. AIECM3 ULUSLARARASI ORTA ÇAĞ VE MODERN AKDENİZ DÜNYASI SERAMİK KONGRESİ BİLDİRİLERİ

19-24 OCTOBER | EKİM 2015 ANTALYA

VOL | CİLT 2

Koç University VEKAM | Koç Üniversitesi VEKAM
Vehbi Koç Ankara Studies Research Center 2018
Vehbi Koç Ankara Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 2018

ISBN: 978-605-9388-09-2 (Tk)
978-605-9388-11-5 (2.c)
Edition 1 | 1. Baskı: 500 copies | adet

Prepared for Publication | Yayına Hazırlayan
Filiz Yenişehirlioğlu

Editors | Editörler
Defne Karakaya (Turkish | Türkçe), Timothy Glenn Little (English | İngilizce)

Copy Editors | Redaktörler
Arzu Beril Kırcı, Mehtap Türkyılmaz

Cover Image | Kapak Görseli
“Milet” type Ottoman Ceramic, found in Edirne Zindanaltı Sur Excavations in 2009,
Late 14th- Early 15th Century, Inventory number: 2010/6 E, Edirne Museum.
Edirne Zindanaltı Sur Kazı’sında 2009 yılında bulunan “Milet Tipi” Osmanlı Seramiği,
14. yüzyıl sonu-15. yüzyıl başı, Envanter numarası 2010/6 E, Edirne Müzesi.
Photograph by | Fotoğraf: Gülgün Yılmaz

All rights reserved. No parts of this publication may be reproduced. No quotations are allowed without citing.
It may not be published in any form or by any means, electronic, mechanical, photo-copying or otherwise
without the prior permission of Koç University VEKAM.
Her hakkı mahfuzdur. Bu yayının hiçbir bölümü kopya edilemez. Kaynak göstermeden alıntı yapılamaz. Koç
Üniversitesi VEKAM’ın izni olmadan elektronik, mekanik, fotokopi ve benzeri yollarla kopya edilip yayımlanamaz.

Design | Tasarım: Barek
www.barek.com.tr

Print | Basım: Dumat Ofset
Bahçekapı Mh. 2477. Sk. No: 6 Şaşmaz, Etimesgut, Ankara T. (312) 278 82 00
dumat@dumat.com.tr

Koç Üniversitesi VEKAM
Vehbi Koç Ankara Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
Pınarbaşı Mahallesi, Şehit Hakan Turan Sokak, No: 9, Keçiören 06290 Ankara
T. (312) 355 20 27 F. (312) 356 33 94
vekam.ku.edu.tr

VEKAM Yayın No: 42

AIECM3 INTERNATIONAL COMMITTEE 2012-2015 AIECM3 ULUSLARARASI KOMİTE 2012-2015

Honorary President | Onursal Başkan
Gabrielle DEMIANS D'ARCHIMBAUD † (décédée)

President | Başkan
Sauro GELICHI

Vice-President | Başkan Yardımcısı
Susana GÓMEZ

Secretary | Yazman
Jacques THIRIOT

Assistant Secretary | Yazman Yardımcısı
Alessandra MOLINARI

Treasurer | Sayman
Henri AMOURIC

Assistant Treasurer | Sayman Yardımcısı
Lucy VALLAURI

NATIONAL AND THEMATIC COMMITTEES ULUSAL VE TEMATİK KOMİTELER

Spain | İspanya

Alberto GARCIA PORRAS
agporras@ugr.es

Manuel RETUERCE VELASCO
manuel.retuerce@nrarqueologos.com

Olatz VILLANUEVA ZUBIZARRETA
olatz.villanueva@uva.es

France | Fransa

Henri AMOURIC
amouric@msh.univ-aix.fr

Jacques THIRIOT
thiriot@msh.univ-aix.fr

Lucy VALLAURI
vallauri@msh.univ-aix.fr

Italy | İtalya

Alessandra MOLINARI
molinari@lettere.uniroma2.it
alemoli@fastwebnet.it

Sauro GELICHI
gelichi@unive.it

Carlo VARALDO
varaldoc@libero.it

Maghreb | Mağreb

Aïcha HANIF
aichahanif@hotmail.com

Portugal | Portekiz

Maria Alexandra LINO GASPAR
Alexandralinogaspar@gmail.com

Susana GÓMEZ
susanagomez@sapo.pt

The Byzantine World | Bizans Dünyası

Véronique FRANÇOIS
vfrancois@msh.univ-aix.fr

Platon PETRIDIS
ppetrid@arch.uoa.gr

Near East and Ottoman World Orta Doğu ve Osmanlı İmparatorluğu

Roland-Pierre GAYRAUD
rpgayraud@wanadoo.fr

Filiz YENİŞEHİRLİOĞLU
fyenisehirlioglu@ku.edu.tr

ORGANISATION COMMITTEE ORGANİZASYON KOMİTESİ

Filiz YENİŞEHİRLİOĞLU
Koç Üniversitesi, VEKAM Direktörü, Turkey
fyenisehirlioglu@ku.edu.tr

A. Beril KIRCI
Koç Üniversitesi, VEKAM, Turkey
akirci@ku.edu.tr

Çiler Buket TOSUN
Hacettepe Üniversitesi, Turkey
cilerbukettosun@gmail.com

Damla ÇİNİCİ
Hacettepe Üniversitesi, Turkey
damlacinic@gmail.com

THEMES

THEME 1 | Ceramics in Wrecks and Underwater Discoveries

Discoveries in the wrecks are generally left as isolated studies within the general scientific research and publications on ceramics. During building constructions and municipal infrastructural works ceramics are unearthed randomly; but can reveal important information if they can be studied in context of urban consumption. Conversely, underwater discoveries often provide a snapshot of associations of production for import or export as well as pottery used daily by sailors. These ceramic lots provide us with important information about chronologies and trade flows.

THEME 2 | Architectural Ceramics

Architectural ceramic decoration (glazed brick, mosaic-tiles, tiles, bacini) in different regions of the Mediterranean at different periods will be included in the program of the congress.

THEME 3 | Kilns, Workshops and Productions

Archaeological excavations constitute the essential source of information for the study of ceramics throughout the Mediterranean. In the context of this congress, it is important to discern the historical developments and possible relationships that can exist between the various workshops, both in manufacturing techniques, the nature of new products, or the transfer of know-how that can highlight both the relations between the hinterland of the Mediterranean region, such as Iran as well as those between different regions of the Mediterranean itself.

THEME 4 | Pottery in Anatolia (from the Byzantine period until the Ottoman period)

The Medieval period of Anatolia is a time of great demographic and cultural change. Various kingdoms and communities have lived or have succeeded in Anatolia and left their mark. (Byzantine, Seljuk, Armenian, Georgian, the Venetian and Genoese colonies, Syriac populations, Umayyad, Abbasid, various Arab dynasties of Syria and Iraq, the invasion of the Mongols and Timurids, different Pre-Seljuk dynasties, Seljuks and post Seljuks, the Crusaders, the Ayyubids, the Mamluks, the Knights of Rhodes, the Ottomans, etc.)

THEME 5 | Import / Export

Imports and exports of pottery and tiles in medieval and modern times will be included in the program of the congress. It will be interesting to try to see, in the context of imports / exports, the relationship between the quality of ceramics exchanged according to the demand of the social classes and their consumption habits. Similarly, the stylistic influences that can result from these imports and exports between the various regions of the Mediterranean is still a subject of research rewarding to discover.

THEME 6 | New Discoveries

Results of new research and discoveries will highlight workshops or unknown productions, new technics and/or technology transfer.

TEMA 1 | Atık Grupları ve Su Altı Buluntuları

Genellikle seramik üzerine yapılan bilimsel çalışmalar ve yayınlar içinde atık gruplarından ele geçen seramikler genel araştırmalar kapsamında izole edilmiş çalışmalar olmuştur. Bina inşaatları ve kentsel altyapı çalışmaları sırasında rastlantısal olarak ortaya çıkarılan seramikler eğer kent dokusu kapsamında araştırılırsa kentlilerin tüketime alışkanlıkları bağlamında oldukça önemli bilgiler verirler. Buna karşılık, su altı keşifleri genellikle ithal ve ihraç edilen üretimlerle denizciler tarafından günlük olarak kullanılan çanak çömlek arasındaki ilişkiyi gözler önüne serer. Bu seramik grupları kronotipolojiler ve ticaret akışı hakkında önemli bilgiler sağlar.

TEMA 2 | Mimari Seramikler

Akdeniz'in farklı bölgelerinde, farklı dönemlerde kullanılan mimari seramik süslemeye (sırlı tuğla; ini-mozaik, duvar çinisi, bacini) kongre programı içinde yer verilecektir.

TEMA 3 | Fırımlar, Atölyeler ve Üretimler

Akdeniz'de yapılan seramik çalışmaları için arkeolojik kazılar temel bilgi kaynaklarını teşkil etmektedir. Bu konferans kapsamında tarihi gelişmeler ve olası farklı atölyeler arasında oluşabilecek ilişkiler üretim teknikleri, yeni ürünlerin doğası kapsamında ele alınabilir. Bu kapsamda Akdeniz bölgesine İran gibi hinterlandında yer alan bölgelerin katkısı ve de Akdeniz'in kendi içinde farklı bölgelerdeki ilişkileri vurgulayan teknik ve üslubun aktarımını ele alan çalışmalar da önemlidir.

TEMA 4 | Anadolu anak ömleęi (Bizans döneminden Osmanlı dönemine kadar)

Orta aę, Anadolu'da büyük demografik ve kültürel değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Bu dönem boyunca Anadolu'da çeşitli krallıklar ve topluluklar yaşamış ve kendilerinden izler bırakmışlardır. (Bizans, Selçuklu, Ermeni, Gürcü, Venedik ve Ceneviz kolonileri, Süryani nüfusu, Emeviler, Abbasiler, Suriye ve Irak'taki çeşitli Arap hanedanları, Moęol ve Timur istilası, Selçuklu öncesi Türk Beylikleri, Selçuklular, Anadolu Beylikleri, Eyyübiler, Memlûkler, Rodos Şövalyeleri, Osmanlılar, vb.)

TEMA 5 | İthalat / İhracat

Kongre programı içinde Akdeniz Orta aę ve Modern dönem çanak çömlek ve seramik ithalatı ve ihracatına yer verilecektir. İthalat ve ihracat bağlamında ticareti yapılan seramiklerin kalitesi ve bunları talep eden sosyal sınıf ve tüketim davranışları arasındaki ilişkiyi görmeye çalışmak ilginç olacaktır. Benzer biçimde bu ithalat ve ihracat sonucunda Akdeniz'deki çeşitli bölgeler arasındaki üslupsal etkilenmeler de hâlâ araştırmaya değer konular arasındadır.

TEMA 6 | Yeni Keşifler

Yeni araştırma ve keşiflerin sonuçları, atölyeler veya bilinmeyen üretimler, yeni teknikler ve / veya teknoloji aktarımları kongrenin diğer bir ana konusudur.

THEME 5 | Import / Export

TEMA 5 | İthalat / İhracat

Antonio ALFANO _____	11
Le Produzioni di Età Islamica (Prima Metà XI Secolo) Alla Villa del Casale di Piazza Armerina (Enna, Sicilia): Il Contesto della Fornace Presso le Terme Meridionali	
Susana GÓMEZ, Jacinta BUGALHÃO, Helena CATARINO, Sandra CAVACO, Catarina COELHO, Jaquelina COVANEIRO, Isabel Cristina FERNANDES, Ana Sofia GOMES, Maria José GONÇALVES, Isabel INÁCIO, Marco LIBERATO, Constança dos SANTOS _____	21
El Verde y Morado en el Extremo Occidental de Al-Andalus (Siglos X al XII)	
Irina GUSACH _____	31
Art Ceramics from Iznik Found in the Ottoman Fortress Azak	
Neus SERRA VIVES _____	37
La Cerámica del Pozo N° 23 del Convento de los Capuchinos (Palma)	
Henri AMOURIC, Lucy VALLAURI _____	47
Marseille et le Levant Ottoman : Flux (?) et Poussières d'Echanges Entre XVII ^e -et XX ^e S.	
Julia BELTRÁN DE HEREDIA, Núria MIRÓ I ALAIX _____	61
La Cerámica Oriental de Siria y Egipto en Barcelona	
Jeannette Rose ALBRECHT _____	73
La Rupture Nasride, Un Nouvel Apport Oriental pour la Céramique Andalouse ? Problématique des Influences Dans les Décors	
Svetlana BILIAIEVA _____	85
Anatolian Imports of Pottery on the Territory of Ukraine in Medieval and Early Modern Period	
Javier LARRAZABAL, Paulo DORDIO, Beatriz BÁEZ GARZÓN _____	91
Contexto Cultural de los Púcaros Hispánicos Entre los Siglos XVI y XVII: Un Ensayo de Identificación de Producciones y Diacronías a Partir de las Colecciones del Monasterio de Santa Clara-a-Velha de Coimbra	
Mariya MANOLOVA-VOYKOVA _____	103
Import of Middle Byzantine Pottery to the Western Black Sea Coast: An Overview	
Sergey BOCHAROV, Andrey MASLOVSKI, Nikita IUDIN _____	117
The Impact of Ceramic Imports on Ceramic Manufacturing in the Cities of the North-Eastern Black Sea Region in the Late XIII-XIV Centuries	
André TEIXEIRA, Joana BENTO TORRES _____	127
Abastecimiento Cerámico de la Alcázar Seguer Portuguesa: Las Rutas Comerciales del Mediterráneo y del Atlántico en el Norte de África (Siglos XV-XVI)	
Sandra CAVACO, Jaquelina COVANEIRO _____	139
Evidência das Relações Comerciais do Porto de Tavira (Portugal) Através da Cerâmica	
Susana GÓMEZ MARTÍNEZ, José Rui SANTOS _____	145
Évora y Mértola (Portugal): Convergencias y Divergencias en las Rutas de Comercio de Cerámica del Garb Al-Andalus (Siglos X al XII)	
Elvana METALLA _____	151
Céramiques Médiévales Provenant des Fouilles Récentes de L'amphithéâtre de Durrës (Albanie)	
Marisa TINELLI _____	157
Polychrome Lead-Glazed Ware in Medieval Salento (Apulia): Production, Trade and Use	
Iryna TESLENKO _____	169
Ceramic Import and Export of Crimea at the Final Stage of the Genoese Domination in the Black Sea Region	

Rodrigo BANHA DA SILVA, André BARGÃO, Sara FERREIRA, Filipe OLIVEIRA	175
Between Mediterranean and the Ocean: Lisbon's Pottery in a Transitional Period in the Late Middle Ages	
Vassilis AYANNIDES	181
Céramiques de la Faïencerie de Sarreguemines Dans l'Île de Chio	
Vladimir Y. KOVAL	185
Spanish Ceramics in Medieval Bolgar	
J. VROOM, M.W. van IJZENDOORN	197
Splashed Ware: A Little-Known Byzantine Glazed Ware from the Aegean (12 th -13 th C AD)	
Anastasia G. YANGAKI	203
Observations on the Pottery (5 th -Early 20 th C. AD) from the Theopetra Cave, Thessaly (Greece)	

THEME 6 | New Discoveries

TEMA 6 | Yeni Keşifler

Gülğün YILMAZ	211
Ayasuluk Tepesi Kazılarında Bulunan Kazıma ve Baskı Dekorlu Sırsız Seramikler	
Matteo Gioele RANDAZZO, Antonio ALFANO, Paolo BARRESI	219
Production and Distribution at the Roman Villa del Casale Between the Early and the Later Middle Ages. A Preliminary Re-Evaluation of the 'Gentili's Findings'	
Pamela ARMSTRONG	231
Some Byzantine and Ottoman Pottery Types Circulating in Anatolia and the East Mediterranean	
Effie ATHANASSOPOULOS, Kim SHELTON	241
The Sanctuary of Zeus at Nemea, Greece: The Medieval Deposits (12 th -13 th Centuries A.D.)	
María del Cristo GONZÁLEZ, Valentín BARROSO, Yasmína CÁCERES, Jorge DE JUAN, Consuelo MARRERO, Pedro QUINTANA	249
Formas Azucareras y Otros Repertorios Cerámicos en el Ingenio de Agaete: la Industria del Azúcar en Gran Canaria (Islas Canarias) Entre los Siglos XV al XVII	
Juan Manuel CAMPOS CARRASCO, Javier BERMEJO MELÉNDEZ, Lucía FERNÁNDEZ SUTILO, Elena LOBO ARTEAGA, Noelia RUIZ PINTO	257
El Puerto Colombino de Palos de la Frontera (Huelva, España): Un conjunto alfarero de los ss XV-XVI	
Galina GROZANOVA	269
Dark Age Pottery Complex from the Village of Kapitan Andreevo, NE Thrace	
Murat DURUKAN	277
A Recently Discovered Ceramic Dump and the Localization of the Lost Aulai Settlement in Cilicia	
Z. Tuğçe GÜNGÖR	285
Pisidia Antiokheia'sından Pişmiş Toprak Ritüel Kaplar	
Evi KATSARA	297
Byzantine Glazed Pottery from Sparta (12 th to 13 th Centuries AD): Observations in the Light of New Archaeological Finds	
Florence PARENT, Akila DJELLID, Farid CHALAH	311
Entre Production et Consommation : Place des Martyrs à Alger (Résultats Préliminaires)	
Platon PÉTRIDIS	339
<i>De la Réserve à la Vitrine</i> : La Mise en Valeur de la Céramique Byzantine en Grèce	
Elena PEZZINI, Viva SACCO	347
Le Produzioni da Fuoco a Palermo (IX-XI Secolo)	

Ágnes KOLLÁTH _____	357
Sgraffito Decorated Ceramics from Ottoman Hungary (16 th -17 th Centuries)	
Margherita FERRI, Cecilia MOINE _____	365
Abitudini Conviviali tra Veneto ed Emilia Romagna nel Trecento	
Jean-Christophe TRÉGLIA, Rosemary Le BOHEC, Riccardo LUFRANI, Laurent MAGGIORI _____	387
Jérusalem. Céramique Mamelouke du Couvent Saint-Etienne	
Aránzazu MENDÍVIL-UCEDA _____	391
En la Marca Superior de Alandalús. La Cerámica Andalusí de Saraqusta, Al-Madina-L-Bayda	
Vincenzo CASTALDO, Giuseppe MOLLO _____	395
La Ceramica a Bande della Campania Interna: Riesame delle Evidenze e Nuovi Dati da Pago del Vallo di Lauro	
Giacomo CESARETTI _____	401
Pesaro, North-Western Adriatic Coast: Medieval and Renaissance Pottery from the Site of Via Dell'abbondanza	
Ricardo Costeira da SILVA _____	405
Late 16 th Century Glazed Ceramics from Coimbra (Portugal)	
Alexandra GASPAR, Ana GOMES _____	411
Cerâmicas do Século XIV Na Alcáçova do Castelo de S. Jorge, Lisboa, Portugal	
Konstantina GEROLYMOU _____	419
Artefacts of the Ottoman Past: Clay Tobacco Pipes from Messinia (Greece)	
Susana GÓMEZ MARTÍNEZ, Massimo BELTRAME, Fernando BRANCO CORREIA, José Rui RIBEIRO DOS SANTOS, António CANDEIAS, José MIRÃO _____	423
Comparative Provenance Analysis of Common, Painted and Glazed Islamic Pottery (X-XIII Century) from the Cities of Mértola and Évora (Portugal) Using a Portable Hand Held Xrf Spectrometer	
Rumyana KOLEVA _____	429
Pottery from a Middle Byzantine Period Settlement Near Zlatna Livada, Bulgaria	
Viva SACCO _____	433
Ceramica con Decorazione a <i>Splash</i> da Palermo (Fine X – Prima Metà XI Secolo)	
Asil YAMAN _____	439
Late Roman Pottery from Bathhouse VI of Arycanda (Lycia)	
Miguel BUSTO-ZAPICO, Mario MENÉDEZ-MIRANDA, Marcos BOUZA ARECES, José Avelino GUTIÉRREZ GONZÁLEZ _____	449
Archaeometric Analysis of Asturian Pottery in XVI-XVII Centuries	

